

Sygn. akt III AUa 1621/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Antonina Grymel (spr.)
Sędziowie	SSO del. Gabriela Pietrzyk - Cyrbus SSA Lena Jachimowska
Protokolant	Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania M. K. (M. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonej M. K.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 4 lipca 2012r. sygn. akt XI U 1473/12

oddala apelację.

/-/ SSO del. G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA A.Grymel /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1621/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 marca 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w S. przyznał M. K. emeryturę od 1 marca 2012r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, obliczając wysokość świadczenia zgodnie

z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.).

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona domagała się jej przeliczenia z zastosowaniem nowej kwoty bazowej, tj. zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. podnosząc, iż po przejściu na wcześniejszą emeryturę podlegała ubezpieczeniu społecznemu przez 60 miesięcy.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wskazując, iż art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie znajduje zastosowania w przypadku ubezpieczonej, która uzyskała prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 tejże ustawy.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 4 lipca 2012r. oddalił odwołanie.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy poprzedził ustaleniem, iż M. K. (urodzona w dniu (...)) - na podstawie art. 29 w związku

z art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - w dniu (...)2007r. nabyła prawo do wcześniejszej emerytury, do ustalenia wysokości której - zgodnie z art. 53 cytowanej ustawy - zastosowano kwotę bazową 1.977,20 zł oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 60,93% z 20 wybranych lat kalendarzowych.

Po uzyskaniu przedmiotowego świadczenia ubezpieczona przepracowała łącznie ponad 30 miesięcy.

Sąd I instancji podał także, iż w latach 2008-2012 organ rentowy wydał szereg decyzji, na mocy których doliczał odwołującej do stażu pracy kolejne okresy zatrudnienia.

W dniu 19 marca 2012r. ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę w związku z osiągnięciem w dniu (...) 2012r. powszechnego wieku emerytalnego dla kobiet.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy - na podstawie art. 24 powołanej ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. przyznał odwołującej emeryturę od dnia 1 marca 2012r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku. Wysokość świadczenia - obliczona zgodnie z art. 26 tej samej ustawy - wyniosła 1.367,67 zł. Jednocześnie od dnia 1 kwietnia 2012r. organ rentowy wstrzymał odwołującej wypłatę dotychczasowej emerytury.

Przechodząc do rozważań Sąd Okręgowy zaznaczył, iż ubezpieczona prawo do wcześniejszej emerytury uzyskała na podstawie art. 29 w związku z art. 46 wspomnianej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Podkreślił, iż cytowany art. 29 ustawy - zamieszczony w Dziale II "Emerytury" Rozdział 2 "Emerytura dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949r." - w zasadzie ma zastosowanie tylko do świadczeń przyznawanych osobom ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r.

Jednakże z uwagi na spełnienie przez odwołującą warunków z art. 46 powyższej ustawy (znajdującego się w Dziale II "Emerytury" Rozdział 3 "Przepisy szczególne dotyczące emerytury dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r.") - na zasadzie wyjątku od reguły, pomimo urodzenia się po dniu 1 stycznia 1949r., nabyła ona świadczenie na "starych" zasadach określonych w art. 29 cytowanej ustawy.

W ocenie Sądu I instancji sporna w niniejszej sprawie kwestia sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy wysokość emerytury M. K. może zostać ustalona zgodnie z jej żądaniem, tj. na podstawie art. 53 ust. 4 wspomnianej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd ten wskazał, iż zgodnie z art. 53 ust. 1 powyższej ustawy emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych,

- z uwzględnieniem art. 55, z tym, iż nie stosuje się ust. 3 tego przepisu, tj. tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym - art. 53 ust. 4 ustawy.

Zwrócił nadto uwagę, iż ustawodawca zamieścił powyższy przepis w Dziale II "Emerytury" Rozdział 4 "Ustalanie wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-50e", tym samym ograniczając jego zastosowanie tylko do ustalania wysokości emerytur przyznanych osobom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. (art. 27-45 cytowanej ustawy), osobom urodzonym po tej dacie, do których w ramach wyjątku mają zastosowanie "stare" zasady (art. 46-50 tej samej ustawy) oraz do emerytur górniczych (art. 50a-50e ustawy).

Wysokość emerytury określonej w art. 53 powołanej ustawy przelicza się na zasadach określonych w jej art. 110-113.

Sąd Okręgowy podniósł także, iż warunki nabywania świadczeń emerytalnych oraz ustalania ich wysokości dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 1 stycznia 1949r., do których ubezpieczona niewątpliwie zalicza się, uregulowane zostały

w art. 24-26a powyższej ustawy (Dział II "Emerytury" Rozdział 1 "Emerytura dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r.").

W myśl art. 24 ust. 1 tejże ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu

31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn,

z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e oraz 184.

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175,

z zastrzeżeniem art. 185 - art. 25 ust. 1 wspomnianej ustawy.

Wedle art. 26 ust. 1 tej samej ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony

w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Odnosząc treść powołanych wyżej przepisów do ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji stwierdził, iż brak podstaw do ustalenia wysokości świadczenia ubezpieczonej w oparciu o art. 53 ust. 4 cytowanej ustawy (przyjęcie nowej kwoty bazowej), gdyż jako osoba urodzona w 1952r. podlega ona przepisom art. 24 i art. 26 powyższej ustawy (emerytura w powszechnym wieku emerytalnym).

Zastosowanie względem niej "starych" zasad (m.in. art. 53 ustawy) stanowiło wyjątek od reguły i dotyczyło wyłącznie wcześniejszej emerytury.

Sąd Okręgowy podkreślił także, iż do ubezpieczonej - mającej przyznane prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 29 tej samej ustawy - nie ma zastosowania przepis jej art. 183, gdyż stanowi on, iż emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948r.,

z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów

art. 46 lub 50, o ile osoba ta nie była członkiem otwartego funduszu ubezpieczeń społecznych albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2012, wynosi:

- 1) 35% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz
- 2) 65% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 – art. 183 ust. 1 w związku z ust. 4 ustawy.

Reasumując, Sąd I instancji uznając, iż organ rentowy w zaskarżonej decyzji prawidłowo ustalił wysokość świadczenia odwołującej na podstawie art. 26 cytowanej ustawy, w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł o oddaleniu odwołania nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła ubezpieczona, nie formułując zarzutów, jak również wniosków.

Podniosła, iż nie zgadza się z wyrokiem Sądu Okręgowego, ponieważ jest zbulwersowana prowadzeniem sprawy.

Wskazała, iż przechodząc z emerytury wcześniejszej na powszechną przepracowała 5 lat, co kwartał przedkładając organowi rentowemu zaświadczenie o wysokości osiągniętego wynagrodzenia, co czyni do chwili obecnej, albowiem nadal pracuje.

Złożyła wniosek o przeliczenie emerytury z racji wieku, a ponieważ przepracowała 60 miesięcy, upomniała się o nową kwotę bazową z art. 53. Okazało się, że ta ustawa jej nie dotyczy, albowiem została przeliczona z art. 46, który jest dla niej mniej korzystny.

Stwierdziła także, iż zmiany ustaw nie powinny pogarszać jej sytuacji, tym bardziej, iż przy stażu pracy wynoszącym 40 lat - pracę podjęła od 1971r. i nadal pracuje, ma głodową emeryturę.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie zasłużyła na uwzględnienie.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył wysokości emerytury M. K., przyznanej jej w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, tj. 60 lat.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie powyższej kwestii wymaga przede wszystkim głębszej analizy zagadnień dotyczących wprowadzonych z dniem 1 stycznia 1999r., tj. z chwilą wejścia w życie m.in. przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), zasad nabywania uprawnień emerytalnych.

Obowiązujący od 1 stycznia 1999r. nowy system emerytalny reguluje uprawnienia do tego świadczenia wszystkich pracowników oraz osób ubezpieczonych z tytułu pracy na innej podstawie niż stosunek pracy, prowadzenia pozarolniczej działalności na własny rachunek lub z tytułu bycia duchownym - niezależnie od daty powstania stosunku ubezpieczenia i bez względu na wiek ubezpieczonego w dniu wejścia w życie reformy ubezpieczeń społecznych, jednakże w zależności od tego wieku zróżnicowane są zasady nabywania prawa i ustalania wysokości emerytury. Z tego względu system dzieli ubezpieczonych - według wieku w dniu wejścia w życie ustawy na: urodzonych przed 1 stycznia 1949r. oraz urodzonych po tej dacie, wprowadzając jednocześnie w Rozdziale 3 Działu II przepisy szczególne dotyczące emerytury dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r., zastrzegając w tym ostatnim przypadku, iż możliwość skorzystania z nich przysługuje wyłącznie tym ubezpieczonym, którzy określone warunki wymagane do przyznania emerytury spełnią do dnia 31 grudnia 2008r.

Na gruncie obecnego systemu przez emeryturę w systemie zdefiniowanego świadczenia rozumie się zatem nabycie prawa na zasadach dotychczasowych,

tj. przed reformy, które zakładały możliwość uzyskania emerytury po spełnieniu warunku wieku emerytalnego (podstawowego lub niższego) oraz po osiągnięciu określonego stażu ubezpieczeniowego. Możliwe było też nabycie prawa do tzw. wcześniejszej emerytury (tj. mimo nieosiągnięcia wieku emerytalnego).

Dotychczasowe zasady nabycia prawa do emerytury zostały zachowane w sposób pełny, a więc zarówno co do zasad nabycia, jak i formuły wymiaru w odniesieniu do osób, które urodziły się przed dniem 1 stycznia 1949r. oraz w odniesieniu do wspomnianych wyżej niektórych osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r.

Zasady dotyczące ustalania wysokości emerytur dla wskazanych wyżej grup ubezpieczonych uregulowane zostały w Rozdziale 4 Działu II cytowanej ustawy, który dotyczy również ustalania wysokości emerytur górniczych przewidzianych w jego Rozdziale 3a.

W odniesieniu do pozostałych ubezpieczonych wysokość emerytury ustalana jest w systemie zdefiniowanego świadczenia przy uwzględnieniu regulacji przewidzianej w art. 25-26 powyższej ustawy.

Rozważając powyższą kwestię, w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 lipca 2007r. (I UK 62/07, OSNAPiUS 2008, nr 17-18, poz. 269) Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na zróżnicowanie emerytur z uwagi na sposób ich obliczania podkreślając, iż emerytura dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948r. (Dział II Rozdział 1 ustawy) obliczana jest na nowych zasadach, tj. zasadach wynikających z przepisów art. 25-26 ustawy. Podstawę jej obliczenia stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne,

z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Ostatecznie emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z zastrzeżeniem art. 183 ustawy, mającym zastosowanie do wniosków zgłaszanych w latach 2009-2013, z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50.

W rozpatrywanym przypadku poza sporem pozostaje, iż urodzona w dniu (...) ubezpieczona, od (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, pobierała wcześniejszą emeryturę przyznaną w oparciu o art. 29 w związku z art. 46 cytowanej ustawy, której wysokość ustalona została na podstawie art. 53 tej samej ustawy.

Osiągnięcie przez nią z dniem (...) powszechnego wieku emerytalnego, czyli 60 lat, uzasadniało przyznanie skarżącej emerytury, o której mowa w art. 24 omawianej ustawy stanowiącym (w dacie wydania zaskarżonej decyzji), iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184, czemu organ rentowy - uwzględniając jej wniosek z dnia 19 marca 2012r. - prawidłowo dał wyraz w zaskarżonej decyzji.

Słusznie także przyjął Sąd I instancji, iż równie trafnie w kontrolowanej decyzji organ rentowy ustalił wysokość emerytury ubezpieczonej przy zastosowaniu regulacji przewidzianej w art. 26 wspomnianej ustawy, dla której fakt, iż po przyznaniu wcześniej emerytury M. K. przez okres 60 miesięcy podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, także w ocenie Sądu Apelacyjnego, pozostaje bez znaczenia.

Stosownie bowiem do treści ust. 1 powyższego przepisu, emerytura dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Jednocześnie fakt, iż apelująca pobrała emeryturę na podstawie art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, istotnie wyklucza możliwość ustalenia wysokości emerytury przyznanej jej zaskarżoną decyzją z uwzględnieniem art. 183 tejże ustawy przewidującego tzw. mieszany sposób obliczenia wysokości emerytury

osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., które wiek emerytalny osiągnęły w latach 2009-2013 - odsyłający do obliczenia części świadczenia według dotychczasowych zasad przewidzianych w art. 53 ustawy.

Jedynie na marginesie zauważyć należy, iż także w przypadku emerytur przysługujących starszym ubezpieczonym, tj. urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., jak również niektórym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r., dla których podstawę ustalenia ich wysokości stanowi Rozdział 4 Działu II powołanej ustawy, okoliczność podlegania co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu

i rentowym po przyznaniu prawa do wcześniejszej emerytury, nie ma jakiegokolwiek wpływu na ponowne obliczenie tegoż świadczenia, którego ponowne ustalenie - zgodnie z art. 109 cytowanej ustawy - odbywa się wyłącznie według zasad określonych w art. 109-113.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Apelacyjny na mocy art. 477¹⁴
§ 1 kpc orzekł o oddaleniu apelacji jako całkowicie bezzasadnej.

/-/ SSO del. G. Pietrzyk - Cyrbus /-/ SSA A. Grymel /-/ SSA L. Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM